

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Χιούμορ/σάτιρα

Τίτλος:

«Έρωτας υποκινητής και υπαίτιος θερμών επεισοδίων. Μία πρόταση διδασκαλίας με σατιρικά κείμενα»

Συγγραφή: ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΕΝΤΟΜΑ

Εφαρμογή: ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΕΝΤΟΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Έρωτας υποκινητής και υπαίτιος θερμών επεισοδίων. Μία πρόταση διδασκαλίας με σατιρικά κείμενα.

Εφαρμογή σεναρίου

Σταυρούλα Τεντόμα

Δημιουργία σεναρίου

Σταυρούλα Τεντόμα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

3^ο Γυμνάσιο Νίκαιας

Χρονολογία

Από 17-1-2013 έως 21-2-2013.

Διδακτική/θεματική ενότητα

Χιούμορ/σάτιρα

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

10 ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας.

II. Εικονικός χώρος: Wiki

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τον δάσκαλο και τον μαθητή:

- σχετική εξοικείωση με:
 - την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας,
 - προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και επεξεργασίας βίντεο
 - την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki,
 - τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
- πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τον μαθητή:

- σχετική εξοικείωση με τις έννοιες: χιούμορ και σάτιρα.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τη σχολική μονάδα:

- ύπαρξη βιντεοπροβολέα, φορητού υπολογιστή και οθόνης,
- πρόσβαση στο διαδίκτυο σε κάποιες αίθουσες του σχολείου.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Σταυρούλα Τεντόμα, Έρωτας υποκινητής και υπαίτιος θερμών επεισοδίων : Μία πρόταση διδασκαλίας με σατιρικά κείμενα, Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Επιδίωξη του διδακτικού σεναρίου στα πλαίσια της ενότητας «Χιούμορ/σάτιρα» ήταν μέσα από κείμενα ευχάριστα, χιουμοριστικά και σατιρικά να προκαλέσουμε τη

δραστηριοποίηση των παιδιών με σκοπό να αντιληφθούν τη λειτουργία της σάτιρας, να γνωρίσουν τα εργαλεία της, να αναζητήσουν χιουμοριστικά/σατιρικά κείμενα, να ασκηθούν στη συγγραφή σατιρικών κειμένων και μέσα από τη συνεργασία να γίνουν συνδιαμορφωτές με τον εκπαιδευτικό στη διαδικασία της μάθησης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο έρωτας (θέμα που προκαλεί το ενδιαφέρον των εφήβων) στο στόχαστρο της σάτιρας ήταν το αντικείμενο του σεναρίου που εφαρμόσαμε. Χρησιμοποιήθηκαν κείμενα ευχάριστα τα οποία παρέσυραν σαν τον έρωτα και αυτά, τον εκπαιδευτικό με τους μαθητές και τις μαθήτριες σε μία δραστηριότητα μάθησης και ψυχαγωγίας. Το καλό κλίμα που μπορεί να δημιουργήσει ένα χιουμοριστικό/σατιρικό κείμενο απομακρύνει την κατήφεια της καθημερινότητας, καλλιεργεί την αισιοδοξία, δημιουργεί χώρο κατάλληλο να κινηθούν οι μαθητές ελεύθερα χωρίς την απόλυτη καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, να αγαπήσουν τη λογοτεχνία μέσω της σάτιρας, να μελετήσουν τον σατιρικό λόγο, να αντιληφθούν την κριτική του διάθεση, να συνθέσουν σατιρικά κείμενα. Το κλίμα ευφορίας λειτούργησε θετικά και για τις ομάδες, γιατί το γέλιο ανθίζει στην παρέα και γεφυρώνει τις διαφορές.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώξή μας ήταν οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εντοπίσουν τις καταστάσεις που σατιρίζονται και να αναζητήσουν τους λόγους που προκαλούν τη σάτιρα,
- να προβληματιστούν για το αν η σάτιρα προκαλεί μόνο γέλιο,
- να προσεγγίσουν τους χαρακτήρες των ηρώων και να παρατηρήσουν τις συμπεριφορές τους,

- να ανταλλάξουν απόψεις σύγχρονα και ασύγχρονα (σε ηλεκτρονικό περιβάλλον).

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδιώξή μας ήταν οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να προσεγγίσουν χιουμοριστικά κείμενα,
- να αντιληφθούν την κριτική διάθεση των σατιρικών κειμένων και τον στόχο της σάτιρας,
- να γνωρίσουν τα εργαλεία της σάτιρας.

Γραμματισμοί

Επιδιώξή μας ήταν οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να αναζητήσουν χιουμοριστικά κείμενα,
- να ανταλλάξουν απόψεις σύγχρονα και ασύγχρονα (σε ηλεκτρονικό περιβάλλον),
- να εντοπίσουν τα εργαλεία της σάτιρας,
- να προσεγγίσουν τους χαρακτήρες των ηρώων και να παρατηρήσουν τις συμπεριφορές τους,
- να συνθέσουν κείμενα χιουμοριστικά και πολυτροπικά αξιοποιώντας τα εργαλεία της σάτιρας,
- να πειραματιστούν με τη δημιουργική γραφή και να αναπτύξουν τη φαντασία τους,
- να δραματοποιήσουν τα κείμενά τους,
- να ασκηθούν στον προφορικό λόγο μέσα από την παρουσίαση των εργασιών,
- να ασκηθούν στην ετεροαξιολόγηση, την αυτοαξιολόγηση και τη συνεργασία.

Διδακτικές πρακτικές

Η διδακτική πρακτική του σεναρίου ακολούθησε δύο παιδαγωγικές μεθόδους: τη μέθοδο project και την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.

Απώτερο ζητούμενο μέσα από τις προτεινόμενες δραστηριότητες ήταν να ωθήσουμε τα παιδιά να αναλάβουν πρωτοβουλίες: να αναζητήσουν και να επεξεργαστούν κείμενα, να οργανώσουν τη δουλειά τους, να προτείνουν ή να τροποποιήσουν εργασίες και να αξιολογήσουν το έργο τους ώστε να γίνουν σταδιακά συνδιαμορφωτές με την εκπαιδευτικό στη διαδικασία της μάθησης.

Η εκπαιδευτικός λειτούργησε συμβουλευτικά και παρενέβη μόνο όταν κρίθηκε αναγκαίο. Το σενάριο αναπτύχθηκε σε τρεις φάσεις (Α΄ φάση: Πριν την Ανάγνωση, Β΄ φάση: Ανάγνωση και Παρουσίαση, Γ΄ φάση: Μετά την Ανάγνωση) και αξιοποίησε τις νέες τεχνολογίες δημιουργικά, καθώς επιδίωξη ήταν να δώσει στα παιδιά τη δυνατότητα δημιουργίας κειμένων και επικοινωνίας/συνεργασίας με νέους τρόπους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο ξεκίνησε από τη σκέψη ότι ο έρωτας είναι ένα θέμα που προκαλεί ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των εφήβων. Ενδιαφέρον όμως είναι να δει κανείς τον έρωτα όχι μόνο στην ποιητική του διάσταση ή μέσα από «σοβαρά» λογοτεχνικά κείμενα αλλά και μέσα από την ανατρεπτική ματιά των χιουμοριστικών/σατιρικών κειμένων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η εφαρμογή του σεναρίου συνδέεται με την ενότητα «Χιούμορ και σάτιρα» της Γ΄ Γυμνασίου σύμφωνα με το [Νέο \(Πιλοτικό\) Πρόγραμμα Σπουδών](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Αξιοποιήσαμε μηχανές αναζήτησης, διαδικτυακή πλατφόρμα Wiki, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, επεξεργαστή κειμένου, λογισμικό επεξεργασίας βίντεο, βιντεοκάμερα, και βιντεοπροβολέα.

Επιδιώξαμε να αποκτήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τις ακόλουθες δεξιότητες:

- να αναπτύξουν συνεργασία, να επικοινωνήσουν μεταξύ τους μέσω ασύγχρονης επικοινωνίας και να φτάσουν στη γνώση μέσα από την αλληλεπίδραση,
- να παραγάγουν προσωπικά κείμενα,
- να παρουσιάσουν τα κείμενά τους κάνοντας χρήση νέων τεχνολογιών.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Νίκος Τσιφόρος, [«Περί της Ελενάρας της κουκλάρας»](#). Στο *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής. Κείμενα Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου*, 172-175. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, 2011.

Υποστηρικτικό υλικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ταινίες

Η Σωφερίνα, Αλέκος Σακελλάριος, 1964 ([απόσπασμα](#)).

Ιστοσελίδες

Πύλη για την ελληνική γλώσσα: Λεξικό της κοινής νεοελληνικής

[Βικιπαίδεια](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε ένα τμήμα, το οποίο γνώριζα από την περασμένη σχολική χρονιά, και στο οποίο είχε εφαρμοστεί σενάριο και στο Α' τρίμηνο με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Είχα το πλεονέκτημα να γνωρίζω τις ιδιαιτερότητες του τμήματος και τις αδυναμίες και αυτό με βοήθησε στη διαμόρφωση ομάδων. Από την άλλη, ωστόσο, το σενάριο εφαρμόστηκε σε μία αίθουσα διδασκαλίας χωρίς πρόσβαση στο διαδίκτυο, ενώ το εργαστήριο πληροφορικής χρησιμοποιούνταν από άλλα τμήματα.

Πριν κλείσουμε για τις διακοπές των Χριστουγέννων, είχαμε κάνει μία εισαγωγή στη σάτιρα χρησιμοποιώντας το κείμενο του βιβλίου «[Ο κακός μαθητής](#)» του Ανδρέα Λασκαράτου καθώς και μία σειρά από γελοιογραφίες. Το τμήμα είναι μέτριων επιδόσεων και το πρώτο κείμενο τούς δυσκόλεψε. Θεώρησα ότι χρησιμοποιώντας γελοιογραφίες θα μπορούσα ευκολότερα να προσελκύσω το ενδιαφέρον τους. Δυσκολεύτηκαν όμως να αντιληφθούν τον στόχο της σάτιρας σε κάθε περίπτωση.

Ξεκινήσαμε μετά τις διακοπές, χωρίς να συζητήσουμε κατά πόσο θα τους ενδιέφεραν τα σατιρικά κείμενα, όπως προβλεπόταν στο συνταγμένο σενάριο, καθώς ήδη υπήρχε μία σχετική εξοικείωση με το θέμα. Με τη σύμφωνη γνώμη των μαθητών, διαμόρφωσα τις ομάδες και έδωσα όνομα χρήστη και κωδικό, για να χρησιμοποιήσουν την ηλεκτρονική πλατφόρμα Wiki για το νέο μας σενάριο. Τους ενθουσίασε η ιδέα να χρησιμοποιήσουν και αυτοί Wiki, όπως και άλλα τμήματα της τάξης τους, ωστόσο, δεν ήταν εξοικειωμένοι με τη χρήση αυτού του μέσου, επειδή η αίθουσά τους δεν διαθέτει πρόσβαση στο διαδίκτυο. Για τον σκοπό αυτό, με την άδεια συναδέλφου, χρησιμοποίησα άλλη αίθουσα διδασκαλίας με πρόσβαση στο διαδίκτυο και με τη βοήθεια βιντεοπροβολέα, φορητού υπολογιστή και οθόνης έδειξα στα παιδιά πώς να χρησιμοποιούν το Wiki και ειδικά το πεδίο project, στο οποίο κάθε ομάδα έχει δική της ιδιωτική σελίδα. Στο Wiki ήταν αναρτημένες οδηγίες χρήσης τις

οποίες θα μπορούσαν να συμβουλευτούν στο σπίτι. Στο τέλος, κάθε ομάδα όρισε υπεύθυνο ανάρτησης των εργασιών στο Wiki όποιο μέλος είχε εξοικείωση με τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα.

Α' φάση (1ώρα)

Τα παιδιά γνώριζαν από τα προηγούμενα μαθήματα ότι θα ασχοληθούμε στο νέο μας σενάριο με σατιρικά κείμενα. Για να αντιληφθούν καλύτερα πώς λειτουργεί η σάτιρα, είδαμε όλοι μαζί στην τάξη το [απόσπασμα](#) από την ταινία *Η Σωφερίνα*, χρησιμοποιώντας βιντεοπροβολέα, φορητό υπολογιστή και οθόνη. Μετά ρώτησα τα παιδιά αν κατά τη γνώμη τους το απόσπασμα ήταν χιουμοριστικό/σατιρικό, ποιος είναι ο στόχος της σάτιρας (τι σατιρίζεται, δηλαδή, στο απόσπασμα), ποια είναι η διάθεση του σεναριογράφου απέναντι στο αντικείμενο της σάτιρας και με ποιους τρόπους επιτυγχάνεται. Το απόσπασμα τούς άρεσε και γέλασαν αλλά πάλι δεν μπόρεσαν να απαντήσουν σωστά στις ερωτήσεις. Αφού με δική μου βοήθεια αντιλήφθηκαν ποιος ήταν ο στόχος της σάτιρας στο απόσπασμα, ενημέρωσα τους μαθητές ότι θα ασχοληθούμε με τον έρωτα: με τον έρωτα ως υποκινητή και υπαίτιο θερμών επεισοδίων. Εξήγησα, όμως, ότι χρειάζεται να θυμηθούμε κάποιες βασικές έννοιες.

Έδωσα, λοιπόν, ως [εργασία](#) για το σπίτι –κοινή για όλες τις ομάδες– αφού χρησιμοποιήσουν μηχανή αναζήτησης, να βρουν τη σημασία των λέξεων «χιούμορ» και «σάτιρα» στο [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#) στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και τον ορισμό της λέξης «σάτιρα» στη [Βικιπαίδεια](#). Τους ζητήθηκε, ακόμη, να σημειώσουν από τη [Βικιπαίδεια](#) τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η σάτιρα, καθώς αυτές οι σημειώσεις θα μας χρειαζόνταν για τις επόμενες εργασίες. Συμφώνησαν να αναρτήσουν τις απαντήσεις στη σελίδα τους στο Wiki.

Β' φάση (6 ώρες)

2^η ώρα

Μόνο μία από τις ομάδες απάντησε στις ερωτήσεις και έγραψε τις απαντήσεις στο τετράδιο και όχι στο Wiki, όπως είχαμε συμφωνήσει. Τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας διάβασαν τις απαντήσεις τους και η υπεύθυνη της ομάδας ανέλαβε να αναρτήσει την εργασία στο Wiki, για να βρίσκεται στη διάθεση όλων. Οι υπόλοιποι απέδωσαν την ασυνέπιά τους στον φόρτο εργασίας που είχαν για άλλα μαθήματα.

Για να μην χρονοτριβούμε, μοίρασα σε φωτοτυπίες (δύο σε κάθε ομάδα) το κείμενο «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)» του Νίκου Τσιφόρου, το οποίο είχα ήδη αναρτήσει στο Wiki στην κοινή σελίδα του τμήματος.

Επέλεξα να ξεκινήσω από αυτό το κείμενο, γιατί θεώρησα ότι θα τους άρεσε η γλώσσα αλλά και το θέμα της παρωδίας. Διάβασα το κείμενο και ενώ το τμήμα είναι γενικά ζωνρό, με παρακολουθούσαν κατά την ανάγνωση. Όπως μου είπαν μετά, τους άρεσε πολύ αλλά δεν κατάλαβαν όλοι ποιο ήταν το θέμα του κειμένου.

Πρότεινα να απαντήσουμε στις βασικές ερωτήσεις προσέγγισης ενός κειμένου: πού εκτυλίσσεται η υπόθεση και πότε, ποιοι είναι οι βασικοί ήρωες, τι συμβαίνει στην ιστορία, ποιος αφηγείται, και ποιο γραμματικό πρόσωπο χρησιμοποιείται στην αφήγηση. Μετά την απάντηση των παραπάνω ερωτήσεων φάνηκε ότι οι περισσότεροι κατάλαβαν ποιο ήταν το θέμα του κειμένου.

Στη συνέχεια, μοίρασα σε κάθε ομάδα το δικό της [φύλλο εργασίας](#) με τη συμβουλή να γράψουν τις προτάσεις τους στην ιδιωτική σελίδα της κάθε ομάδας στο Wiki, να τις συζητήσουν, να τις επεξεργαστούν και μετά να τις παρουσιάσουν στην τάξη για αξιολόγηση. Τους ενημέρωσα ότι θα μπορούσαν να τροποποιήσουν τη δραστηριότητα τους, αφού πρώτα όμως το συζητούσαν μαζί μου. Γνώριζαν, επίσης, τα παιδιά από το Α' τρίμηνο ότι θα έπρεπε να καταθέσουν τις εργασίες τους εγκαίρως και να έχουν απαντήσει σε όλα τα ζητούμενα, για να αξιολογηθούν οι εργασίες τους θετικά.

3^η ώρα

Στο διάστημα που μεσολάβησε μερικά παιδιά μου έστειλαν τις απορίες τους με e-mail. Εργασία παρουσίασε όμως μόνο η [ομάδα 5](#) –η ίδια ομάδα που είχε απαντήσει στο πρώτο φύλλο εργασίας. Εφάρμοσαν τις οδηγίες που είχα δώσει και συμμετείχαν όλα τα μέλη της ομάδας¹. Για την παρουσίαση δανειστήκαμε από άλλο τμήμα αίθουσα διδασκαλίας με πρόσβαση στο διαδίκτυο και η εργασία αξιολογήθηκε θετικά από την τάξη. Η αξιολόγηση έγινε προφορικά, για να εξοικονομήσουμε χρόνο.

Οι άλλες ομάδες είπαν ότι δυσκολεύτηκαν στη χρήση του Wiki και ότι αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο δεν επεξεργάστηκαν το φύλλο εργασίας. Για αυτό άρχισα να καλώ στα διαλείμματα τα μέλη των ομάδων, για να τους δείξω πώς λειτουργεί η πλατφόρμα.

4^η ώρα

Για άλλη μια φορά δεν παρουσίασαν οι ομάδες εργασία. Μόνο η ομάδα 5 είχε αναρτήσει, μετά τα σχόλια, την τελική μορφή της εργασίας της στην πλατφόρμα. Από την ομάδα 1 κάποιο μέλος είχε γράψει μερικές σκέψεις και από την ομάδα 4 ένα μέλος κατέθεσε την πρότασή του για ομόθεμο κείμενο. Κάλεσα τα παιδιά να καθήσουν σε ομάδες στην τάξη και να αρχίσουν να επεξεργάζονται κατά τη διάρκεια της διδακτικής ώρας την εργασία τους. Τους υπενθύμισα, βέβαια, ότι για να αξιολογηθούν θετικά, θα έπρεπε να καταθέσουν εγκαίρως την εργασία τους και να ανταποκριθούν ικανοποιητικά στα ζητούμενα.

Γνωρίζοντας το τμήμα και τις ιδιαιτερότητές του, είχα μαζί μου ένα [πρόσθετο φύλλο εργασίας](#)², για να απασχολήσω τις ομάδες που ενδεχομένως θα είχαν τελειώσει την εργασία τους, ενώ οι άλλοι θα επεξεργάζονταν ακόμη τις δικές τους. Στην ομάδα 5, η οποία είχε ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, έδωσα αυτό το φύλλο με την ακόλουθη δραστηριότητα: «Ασχολούμαστε με ένα σατιρικό κείμενο. Ελάτε στη θέση

¹ Βλ. στον φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο tekmiria 1.

² Επρόκειτο για τροποποίηση του πρώτου φύλλου εργασίας της Γ' φάσης του συνταγμένου σεναρίου.

του εκπαιδευτικού και προτείνετε σε ένα φύλλο εργασίας μία δραστηριότητα με σατιρικό χαρακτήρα, η οποία νομίζετε ότι θα προκαλούσε το ενδιαφέρον των συμμαθητών-συμμαθητριών σας.» Τα μέλη της ομάδας 5 μού αντιπρότειναν να μην συνθέσουν το φύλλο εργασίας αλλά να γυρίσουν σε ταινία το κείμενό μας. Φυσικά δεν αρνήθηκα και έτσι άρχισαν να γράφουν με ενθουσιασμό το σενάριο.

5^η ώρα

Η ομάδα 3 παρουσίασε τη δουλειά της. Φαίνεται ότι δεν διάβασαν προσεκτικά το [φύλλο εργασίας](#) και δεν ανταποκρίθηκαν στα ζητούμενα. Έφτιαξαν με τη χρήση λογισμικού επεξεργασίας βίντεο μία [σατιρική διαφήμιση](#), η οποία, βασισμένη στον μύθο της Ωραίας Ελένης, προωθούσε ένα ανδρικό αποσμητικό. Η διαφήμιση άρεσε πολύ στην τάξη και αξιολογήθηκε θετικά, παρόλο που τα μέλη της ομάδας δεν είχαν προσέξει τι ζητούσε η δραστηριότητα. Τα παιδιά που εργάστηκαν για τη διαφήμιση ξόδεψαν αρκετό χρόνο από το Σαββατοκύριακο, καθώς επέλεξαν να στήσουν το σκηνικό και να αναζητήσουν κοστούμια.

Με τη διαφήμιση ασχολήθηκαν μόνο τα δύο μέλη της ομάδας. Οι υπόλοιποι είπαν ότι λόγω απόστασης δεν μπορούσαν να πάρουν μέρος στο γύρισμα. Η συμμετοχή τους δεν θεωρήθηκε ισότιμη από την τάξη.

6^η ώρα

Δύο μέλη από την [ομάδα 4](#) παρουσίασαν τις προτάσεις τους για ομόθεμα κείμενα: μία γελοιογραφία και ένα απόσπασμα από ελληνική ταινία. Δανειστήκαμε πάλι αίθουσα με πρόσβαση στο διαδίκτυο, για να παρακολουθήσουμε την εργασία τους. Εξήγησαν γιατί θεωρούν τα κείμενά τους ομόθεμα και σατιρικά και ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία, αφού συνειδοτοποίησαν τι σατιρίζει ο Τσιφόρος στο κείμενο, κατάλαβαν ότι τα κείμενά τους δεν ήταν ομόθεμα και ότι χρειαζόταν περισσότερη αναζήτηση από την ομάδα τους.

Εργασία παρουσίασε και η [ομάδα 2](#). Επρόκειτο για ένα χιουμοριστικό κείμενο, το οποίο, όπως δήλωσαν τα μέλη της ομάδας, είχε δουλέψει κυρίως ένα μέλος,

βασισμένο, βέβαια, και στις ιδέες των άλλων. Το κείμενο άρεσε ιδιαίτερα στην τάξη και απέσπασε πολύ θετικά σχόλια.

7^η ώρα

Η [ομάδα 1](#), μετά από πολλές καθυστερήσεις, παρουσίασε τη δουλειά της στην τάξη, προβάλλοντας με βιντεοπροβολέα στιγμιότυπα από το Wiki. Η εργασία, με την οποία είχαν ασχοληθεί μόνο τα δύο μέλη της ομάδας, δεν ήταν ιδιαίτερα επιμελημένη. Τα μέλη της ομάδας δεν είχαν καταλάβει τι ζητούσε το φύλλο εργασίας ούτε είχαν ζητήσει διευκρινίσεις. Μετά τον σχολιασμό που έγινε στην τάξη, ενδεικτικά, για κάποια σημεία, φάνηκε ότι κατάλαβαν τι σημαίνει σατιρικός λόγος και ποιες τεχνικές χρησιμοποιούμε για να γράψουμε σάτιρα. Όπως μου είπαν αργότερα, δυσκολεύτηκαν πολύ να διακρίνουν τα εργαλεία της σάτιρας και τους κούρασε η άσκηση. Υποσχέθηκαν να διορθώσουν την εργασία τους και να την παρουσιάσουν την επόμενη φορά.

Γ' φάση (3 ώρες)

8^η ώρα

Παρουσίασαν τις εργασίες τους στην τάξη συμπληρωμένες και διορθωμένες οι ομάδες 4 και 1 και η τάξη τις έκρινε ικανοποιητικές. Για να μην έχουμε επιπλέον απώλεια χρόνου, περάσαμε στη Γ' φάση. Μοίρασα το [φύλλο εργασίας](#) της Γ' φάσης, με το οποίο τους ζητήθηκε να γράψουν ένα δικό τους σατιρικό κείμενο. Τροποποίησα το φύλλο εργασίας της Γ' φάσης σε σχέση με το συνταγμένο σενάριο, για να διαπιστώσω αν πράγματι είχαν εμπεδώσει όσα συζητούσαμε στο διάστημα εφαρμογής της Β' φάσης. Άφησα ελεύθερα τα παιδιά να επιλέξουν το θέμα. Έθεσα όμως τον όρο να αναφέρουν κατά την παρουσίαση τι σατιρίζουν και ποια εργαλεία της σάτιρας χρησιμοποίησαν. Ξεκίνησαν τη συζήτηση και κατά τη διάρκεια της ώρας διατύπωναν απορίες και ζητούσαν διευκρινίσεις.

9^η ώρα

Οι ομάδες μου είπαν ότι δεν ήταν έτοιμες να παρουσιάσουν τις εργασίες τους, επειδή βρισκόμασταν σε περίοδο διαγωνισμάτων και δεν είχαν χρόνο να ασχοληθούν στο σπίτι με το τελευταίο φύλλο εργασίας. Για αυτό προβάλαμε στην τάξη την ταινία που είχε ετοιμάσει η ομάδα 5, με δική της πρωτοβουλία, και ήταν βασισμένη στο κείμενό μας. Στην ταινία συμμετείχαν, εκτός από τα μέλη της ομάδας, μία συμμαθήτριά τους από άλλο τμήμα και μία συμμαθήτριά τους από την περασμένη σχολική χρονιά. Μοίρασαν ρόλους μεταξύ τους: άλλοι ανέλαβαν τη σκηνοθεσία και τη φωτογράφιση, άλλοι τα κοστούμια και άλλοι τους ρόλους των ηθοποιών και του αφηγητή. Μάλιστα, απέδωσαν με επιτυχία τους ήρωες που ενσάρκωσαν. Η ταινία ήταν αξιόλογη και προκάλεσε ενθουσιασμό και χειροκροτήματα. Όπως είπαν τα μέλη της ομάδας, χρειάστηκαν πολλές ώρες για να γυρίσουν τις σκηνές, αλλά το διασκέδασαν πολύ. Μετά την προβολή και τα σχόλια οι ομάδες επεξεργάστηκαν το σατιρικό τους κείμενο.

10^η ώρα

Φαίνεται ότι η ταινία λειτούργησε θετικά και άρχισαν να παρουσιάζουν τις εργασίες τους και οι άλλες ομάδες. Δύο ομάδες ανήρτησαν την εργασία τους στο Wiki, ενώ οι άλλες τις έφεραν χειρόγραφες. Οι εργασίες είχαν όλες ενδιαφέρον: η ομάδα 1 σατίρισε τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές τους, η ομάδα 2 και η ομάδα 3 έγραψαν πολιτική σάτιρα, η ομάδα 4 σατίρισε με ένα πολύ ωραίο κείμενο πάλι τον μύθο της ωραίας Ελένης και η ομάδα 5 σατίρισε τους έρωτες που αναπτύσσονται μέσω facebook. Στη συγγραφή του σατιρικού κείμενου, αν και τους δυσκόλεψε, συμμετείχαν ενεργά τα περισσότερα μέλη των ομάδων.

Η τάξη έκανε πολύ θετικά σχόλια για τα κείμενα των ομάδων 1, 2, 3 και 4, ενώ έκριναν ότι το κείμενο της ομάδας 5 δεν ήταν ιδιαίτερα σατιρικό και ζήτησαν διευκρινίσεις από τα μέλη της ομάδας σχετικά με τα εργαλεία που χρησιμοποίησαν. Στο τέλος, έδωσα στα παιδιά να συμπληρώσουν ένα ατομικό [φύλλο αξιολόγησης](#), για

να χαρακτηρίσουν τα ίδια τη συνολική δραστηριότητα. Στο συγκεκριμένο τμήμα, οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν σε μεγάλο βαθμό καλή σχέση μεταξύ τους και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά τη συνεργασία τα αντιμετώπισαν μόνοι τους. Στο συνοδευτικό υλικό παρατίθενται μερικές αντιπροσωπευτικές γνώμες³.

³ Βλ. στον φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο tekmiria 2.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας Α΄ φάσης

Με τη βοήθεια μιας μηχανής αναζήτησης (π.χ. Google): α) βρείτε τη σημασία των λέξεων «χιούμορ» και «σάτιρα» στο [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και

β) τον ορισμό της λέξης «σάτιρα» στη [Βικιπαίδεια](#). Σημειώνετε, επίσης, από την εγκυκλοπαίδεια τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η σάτιρα.

Φύλλα εργασίας Β΄ φάσης

Φύλλο εργασίας 1

Ομάδα 1

Κείμενο «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Το κείμενο που έχετε στη διάθεσή σας είναι σατιρικό. Είναι μια παραποίηση του γνωστού μύθου σχετικά με την αφορμή του Τρωικού πολέμου. Θυμηθείτε τα εργαλεία της σάτιρας, όπως τα έχουμε σημειώσει στο Wiki, και σκεφτείτε ποια εργαλεία χρησιμοποιεί κυρίως ο αφηγητής. Επιλέξτε κάποια σημεία του κειμένου στα οποία ο λόγος είναι ιδιαίτερα σατιρικός και παρουσιάστε τα στους συμμαθητές/συμμαθήτριάς σας. Γράψτε πάλι τα επιλεγμένα σημεία του κειμένου αφαιρώντας τις λέξεις ή τις φράσεις που λειτουργούν σατιρικά και αντικαθιστώντας τις με άλλες που μεταφέρουν το ίδιο νόημα αλλά δεν έχουν σατιρική διάθεση. Τι έχετε να παρατηρήσετε;

Ομάδα 2

Κείμενο «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Ο Πάρις μεταφέρεται στο παλάτι από την Αφροδίτη μετά τη μονομαχία με τον Μενέλαο. Η Ελένη αρχίζει να προβληματίζεται για τις επιλογές της, γιατί ο Πάρις είναι ωραίος αλλά δεν είναι γενναίος, όπως μας λέει ο αφηγητής. Επιχειρήστε να γράψετε έναν χιουμοριστικό διάλογο ανάμεσα στο ζευγάρι που αρχίζει να βιώνει τους πρώτους τριγμούς στη σχέση του.

Μπορείτε, αν θέλετε, να μιμηθείτε το ύφος του κειμένου.

Ομάδα 3

Κείμενο «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Η Ελένη και ο Μενέλαος μετά από τον Τρωικό πόλεμο επιστρέφουν στη Σπάρτη. Το γεγονός συζητιέται σε όλον τον μυκηναϊκό κόσμο. Η απιστία της Ελένης καταγράφεται όχι μόνο στη μνήμη των ανθρώπων αλλά και σε όλα τα αντικείμενα γυναικείου καλλωπισμού. Γίνεται μόδα η απεικόνισή της στις κοσμηματοθήκες και στα φιαλίδια αρωμάτων για κάθε αρχόντισσα της εποχής. Ας υποθέσουμε ότι αναλαμβάνετε να προωθήσετε τα προϊόντα στην Αίγυπτο. Προτείνετε σε περιβάλλον λογισμικού παρουσίασης τη διαφήμιση του προϊόντος, έτσι ώστε να έχει απήχηση στην κοινωνία των αρχόντων της Αφρικής.

Ομάδα 4

Κείμενο «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Ασχοληθήκαμε μέχρι τώρα με σατιρικά κείμενα που πρότεινε ο καθηγητής/η καθηγήτριά σας. Τώρα είναι η σειρά σας να προτείνετε ένα κείμενο. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ένα σατιρικό κείμενο (όποιου είδους επιθυμείτε), ομόθεμο με αυτό που εξετάζουμε. Παρουσιάστε το στην τάξη και εξηγήστε στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς σας γιατί το θεωρείτε σατιρικό και γιατί σας άρεσε.

(Αν το κείμενο σας είναι μεγάλο, για να μην τους κουράσετε, μπορείτε να γράψετε και να παρουσιάσετε μια περίληψη του κειμένου).

Ομάδα 5

Κείμενο «[Περί της Ελενάρας της κουκλάρας](#)», Νίκος Τσιφόρος

Έχετε στη διάθεσή σας ένα απόσπασμα από μία παρωδία ενός γνωστού μύθου.

Α. Τι νομίζετε ότι σατιρίζει ο αφηγητής;

Β. Συμφωνείτε με τη σατιρική του διάθεση; Είναι, κατά τη γνώμη σας, το θέμα άξιο διακωμώδησης ή όχι;

Γ. Προκαλεί η ιστορία μόνο γέλιο ή και προβληματισμό;

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

Φύλλο εργασίας πρόσθετο

Ασχολούμαστε με ένα σατιρικό κείμενο. Ελάτε στη θέση του εκπαιδευτικού και προτείνετε σε ένα φύλλο εργασίας μία δραστηριότητα με σατιρικό χαρακτήρα, η οποία νομίζετε ότι θα προκαλούσε το ενδιαφέρον των συμμαθητών-συμμαθητριών σας.

Φύλλα εργασίας Γ΄ φάσης

Φύλλο εργασίας 1 (κοινό για όλες τις ομάδες)

Μετά από έναν κύκλο δραστηριοτήτων φτάσαμε στο τέλος της δράσης μας. Ασχοληθήκαμε με τη σάτιρα και τα εργαλεία της. Με τις γνώσεις που αποκτήσατε επιχειρήστε να γράψετε ένα σατιρικό κείμενο με όποιο θέμα επιθυμείτε. Κατά την παρουσίαση μην ξεχάσετε να αναφέρετε ποιος είναι ο στόχος της σάτιρας και ποια εργαλεία χρησιμοποιήσατε.

Σημείωση:

Ανεβάζετε στο Wiki το κείμενό σας.

Φύλλο αξιολόγησης της δραστηριότητας ατομικό

Όνομα:	
Θετικά	Αρνητικά
Δυσκολίες:	
Χαρακτηρισμός της συνεργασίας: (π.χ. καλή)	
Άλλες παρατηρήσεις:	

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

—

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η μεγάλη καθυστέρηση στην παράδοση των εργασιών δεν επέτρεψε να εξεταστούν περισσότερα κείμενα, όπως προβλεπόταν στο συνταγμένο σενάριο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

—